

PREPORUKE ZA PODRŠKU GRAĐEVINSKOJ INDUSTRIJI, INFRASTRUKTURNOM RAZVOJU I TRANSPORTU TOKOM COVID-19

NALED-ov Savez za imovinu i urbanizam formulisao je početkom aprila 20 preporuka za podršku građevinskoj industriji, i sektorima infrastrukture i transporta, u cilju oporavka ovih ugroženih delatnosti i izbegavanja negativnih posledica izazvanih epidemijom virusa COVID19.

Ključne mere odnose se na produženje roka važenja građevinskih dozvola, organizaciju rada službi za vreme vanrednog stanja i funkcionisanja CEOP-a (postupak sprovođenja objedinjene procedure za izdavanje dozvola elektronskim putem), odlaganje rokova za plaćanje poreza i doprinosa i sprovođenje mera zaštite radnika na gradilištima.

#1 PRODUŽITI ROK VAŽENJA GRAĐEVINSKE DOZVOLE

Nadležnost: Ministarstvo građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture

Produžiti rok važenja svih izdatih građevinskih dozvola za 6 meseci iz sledećih razloga:

- zbog vanrednog stanja investitori nisu u mogućnosti da izvrše jednokratnu uplatu doprinosa za uređivanje građevinskog zemljišta, a samim tim ni prijavu radova (a kojima ističe rok od tri godine od dana pravnosnažnosti rešenja kojim je izdata građevinska dozvola);
- zbog vanrednog stanja investitori nisu u mogućnosti da pribave upotrebnu dozvolu za objekat (a kojima ističe rok od pet godina od dana pravnosnažnosti rešenja kojim je izdata građevinska dozvola, naročito onima koji ne ispunjavaju uslov za donošenje Rešenja kojima se odobrava da pravnosnažna građevinska dozvola ostane na snazi dve godine posle isteka roka od pet godina);

Opciono, odgovarajućim aktom Ministarstva precizirati da tokom trajanja vanrednog stanja ne teku rokovi u pogledu važenja građevinskih dozvola, usled nemogućnosti da se radovi sprovedu ili sprovode po planiranim aktivnostima usled vanrednog stanja i policijskog časa. Rokovi za izdavanje dokumenata ne podležu zastoju, jer državni organi nastavljaju da rade i tokom vanrednog stanja.

#2 ORGANIZOVATI RAD SLUŽBI ZA SPROVOĐENJE AKTIVNOSTI PREKO CEOP

Nadležnost: Ministarstvo građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture, Agencija za privredne registre

Kako je pristup sistemu CEOP, moguć i pri radu zaposlenih u nadležnom organu, i od kuće, zaključkom Ministarstva uputiti nadležne da na ovaj način organizuju posao. Ujedno, uspostaviti kontakt centar MGSI za potrebe normalizacije rada u CEOPu.

#3 PRODUŽITI ROKOVE ZA PLAĆANJE DOPRINOSA DO ISTEKA VANREDNOG STANJA

Nadležnost: Ministarstvo građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture

Produžiti rok za plaćanje doprinosa za uređivanje građevinskog zemljišta, kao i naknade za uređivanje građevinskog zemljišta, kako bi se omogućili odloženo plaćanje do trenutka prestanka važenja Odluke o

vanrednom stanju od 15.03.2020. godine čime bi se pomoglo investitorima u održavanju likvidnosti u vreme proglašenog vanrednog stanja koji trpe gubitke usled smanjenog obima aktivnosti.

#4 DONETI UPUTSTVO U VEZI SA ORGANIZACIJOM RADA I ZAŠTITE NA RADU U GRAĐEVINSKOJ INDUSTRIJI TOKOM TRAJANJA EPIDEMIJE

Nadležnost: Ministarstvo privrede

Doneti uputstvo od strane nadležnog ministarstva za sve kompanije čiji zaposleni ne rade od kuće, da su u obavezi da svojim zaposlenima obezbede zaštinu opremu, higijensko-dezinfekcionih sredstava u dovoljnoj meri kako bi se postigla maksimalna bezbednost i zaštita na radu i da ih poduče kako je nužno pravilno raditi u uslovima pandemije. U slučaju kršenja pravila rada u vreme pandemije radnik će biti odgovoran zbog kršenja radne discipline, dok će poslodavac odgovarati za prekršaj ukoliko nije obezbedio zaštitnu opremu i podučio radnike merama opreza u cilju redukovanja mogućnosti zaraze zaposlenih (posebno obratiti pažnju na delatnosti gde je bliski kontakt nužan kao građevinci). U Uputstvu jasno objasniti da se zabrane okupljanja više od 5 lica u zatvorenom prostoru ne mora sprovoditi na terenu u izuzetnim okolnostima (npr. gradilišta), kako bi se izbegle bilo kakve nedoumice u pogledu angažovanja radnika na gradilištima kada se zahteva prisustvo više od petoro ljudi za obavljanje konkretnog posla što je čest slučaj, uz poštovanje distanciranja.

Istovremeno pored uputstva za rad u zatvorenom prostoru, neophodno je pripremiti i Uputstvo za rad na otvorenom. Potrebno je definisati termine „Rad u zatvorenim prostorijama“ i „rad na otvorenom“ iz aspekta gradilišta i uspostaviti proceduru rada za radnike na gradilištu, na otvorenom i zatvorenom (u smislu objekta u izgradnji), gde je uobičajeno i neminovno da se u neposrednoj blizini nalazi više od dvoje ljudi, i gde nije moguće uspostaviti preporučeno rastojanje od 2 m.

Potrebno je napraviti razliku po načinu ventilacije zatvorenih prostorija, tako što rad u zatvorenim prostorijama gde postoji centralna klimatizacija predstavlja visok rizik širenja zaraze, dok rad u zatvorenim prostorima koji se nalazi u fazi izgradnje i gde nema postavljene ventilacije ili klimatizacije se obavlja slobodnim provetranjem i ne predstavlja visok, nego srednji i nizak stepen rizika od širenja zaraze. Potrebno je uzeti u obzir da se na gradilištu koje je u izgradnji, po pravilu nalazi više ljudi na malom prostoru, kao i činjenica da se na jednom gradilištu može naći više od 100 ljudi u istom trenutku (danu).

#5 DONETI UPUTSTVO ZA POSTUPANJE U POSTUPCIMA JAVNIH NABAVKI

Nadležnost: Ministarstvo finansija

Doneti Uputstvo o primeni Zakona o javnim nabavkama i objavljivanje pravila postupanja u postupcima javnih nabavki za vreme vanrednog stanja u sektoru građevine, kako da se okončaju već raspisane nabavke i kako da se sprovede nove.

#6 OMOGUĆITI ODLOŽENO PLAĆANJE UGOVORENIH OBAVEZA

Nadležnost: Ministarstvo finansija, Ministarstvo građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture

Potrebno je omogućiti odloženo plaćanje u određenim sektorima:

- Nabavka građevinskog materijala sa odloženim plaćanjem ka državi kako bi se izbegao zastoј zbog nedostatka materijala ili nemogućnosti redovnog plaćanja, odnosno pristup izvorima finansiranja po povoljnim uslovima;
- Odlaganje plaćanja ka državi svih energenata (dizel gorivo, gas, električna energija i ostalo) za obaveze pristigle od 15.03.2020. do isteka vanrednog stanja;
- Pomoć države saobraćajnim preduzećima koja obavljaju delatnost javnog prevoza putnika i odlaganje plaćanje dospelih obaveza prema dobavljačima goriva.

#7 ODLOŽITI IZVRŠAVANJE PORESKIH OBAVEZA

Nadležnost: Ministarstvo finansija

- Pomeriti rok za podnošenje poreske prijave u skladu sa Zakonom o porezima na imovinu od 31.03. do okončanja vanrednog stanja;
- Pomeriti rok za plaćanje poreza na imovinu do okončanja vanrednog stanja i uspostavljanja poslovanja;
- Zamrznuti obaveze i eventualna dugovanja za obračunati PDV iz ranijeg perioda zaključno sa početkom vanrednog stanja i omogućiti otplatu istog u ratama po okončanju vanrednog stanja (poreza na dobit za 2019, mesečne akontacije poreza na dobit);
- Omogućiti plaćanje PDV-a po prijemu uplate, umesto sadašnje obaveze plaćanja po izdatoj fakturi, zbog evidentnih zastoja i odlaganja plaćanja do isteka vanrednog stanja koja će pre svega država da primenjuje;
- Predvideti blaže uslove i dodatne mogućnosti za odlaganje plaćanja svih poreza u odnosu na postojeća rešenja predviđena Zakonom o poreskom postupku i poreskoj administraciji za vreme trajanja vanrednog stanja i krize.

#8 OBEZBEDITI POŠTOVANJE ROKOVA U POSTUPKU PRIKLJUČENJA NA STRUJU

Nadležnost: Ministarstvo rudarstva i energetike, Ministarstvo građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture, Agencija za privredne registre

Problem sa poštovanjem rokova u objedinjenoj proceduri (CEOP) od strane ODS EPS, zbog prioriternih poslova oko obezbeđivanja uredne isporuke električne energije, smanjenog broja zaposlenih, jer deo zaposlenih radi od kuće, pa se kasni sa pribavljanjem saglasnosti od strane nadređenog. Potrebno je obezbediti protok informacija između nadležnih organa u postupku priključenja na struju i dobijanja dokumentacije preko CEOP i obezbediti da se poštuju rokovi.

#9 OBEZBEDITI FINANSIJSKU PODRŠKU LOKALNOJ SAMOUPRAVI

Nadležnost: Ministarstvo finansija, Narodna banka Srbije

- Odobriti beskamratne zajmove opštinama, gradovima za završetak infrastrukturnih radova koji su stopirani zbog pandemije virusa;
- Omogućiti odloženo plaćanje dospelih obaveza za odobrene namenske kredite i/ili odobriti obročnu otplatu obaveza ka bankama u oblasti građevine.

#10 OBEZBEDITI POVOLJNE KREDITE PRIVREDI ZA IZMIRENJE OSNOVNIH TROŠKOVA

Nadležnost: Narodna banka Srbije

Odobrenje novih kredita za likvidnost privrednim subjektima za finansiranje plata, režijskih troškova i ostalih osnovnih troškova poslovanja tzv. hladni pogon (izuzev kreditnih obaveza prema poslovnim bankama i drugim finansijskim institucijama) u saradnji s poslovnim bankama.

#11 UVESTI NOVI BANKARSKI PROIZVOD ZA MSPP

Nadležnost: Narodna banka Srbije

Uvesti novi bankarski proizvod za pomoć najviše pogođenoj kategoriji privrede, finansijski instrument "COVID-19 zajmovi" za obrtna sredstva za mala i srednja pravna lica i preduzetnike.

Uvođenjem novog bankarskog proizvoda privreda bi u znatno bržem postupku dolazila do sredstava kod poslovne banke, jer bi procedure za odobravanje bile jednobrazne, kontrola NBS bi bila usmerena na poseban bankarski proizvod koji bi bio vremenski ograničen u skladu sa njegovom namenom.

#12 REGULISATI PITANJE GODIŠNJIH ODMORA

Nadležnost: Ministarstvo za rad

Produženje korišćenja godišnjeg odmora iz 2019. do kraja 2020. godine, za sve zaposlene u delatnostima građevinarstva, infrastrukture i transporta, kako bi poslodavac imao obavezu a ne samo mogućnost da dozvoli zaposlenima da do kraja 2020. godine iskoriste prošlogodišnji odmor.

#13 OMOGUĆITI BRŽI PROLAZ KAMIONA NA GRANICAMA

Nadležnost: Ministarstvo privrede, Ministarstvo građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture

- Omogućiti brži i jednostavniji prolaz robe na državnim granicama na kojima je to fizički moguće, u uvozu i izvozu za deficitarna sredstva i namirnice, tako da se za putnička vozila pusti jedna manje traka, iz razloga što je putničkog saobraćaja znatno manje za vreme pandemije. Na ovaj način bismo obezbedili jednu brzu traku za kamione koji nose deficitarnu robu, a smanjile bi se gužve i za ostale kamione koji ne voze deficitarnu robu.
- Doneti posebno uputstvo/preporuke autoprevoznicima i firmama koje se bave transportom u cilju neometanog transporta robe (domaći transport, uvoz/izvoz).
- Obezbediti potrebnu dokumentaciju vozačima i sredstva zaštite, kao i specifične procedure po kojima se moraju ponašati, kako bi se omogućilo da budu izuzeti iz obaveznog karantina i bili u mogućnosti da obavljaju redovni rad. Potrebno je imati u vidu da su usluge su vozača deficitarne ne samo na našem tržištu, već i šire.

#14 OMOGUĆITI HITNO IZMIRIVANJE OBAVEZA OD STRANE DRŽAVE

Nadležnost: Ministarstvo finansija

- Hitno izmiriti dospеле i nedospеле obaveze prema korisnicima sredstava za značajne infrastrukturne projekte, što će omogućiti nastavak radova na njihovoj realizaciji i finansiranje poslovanja svim učesnicima u nizu, uključenih u te projekte;
- Hitno izmirenje obaveza javnih preduzeća prema privrednim subjektima.

#15 UVESTI POSEBNE RADNE DOZVOLE U VREME POLICIJSKOG ČASA

Nadležnost: Ministarstvo privrede, Ministarstvo unutrašnjih poslova

Uvođenje posebnih radnih dozvola (ili izuzeća od naredbe) za prevoznike u međunarodnom transportu robe, kao i za druge radnike koji nisu u mogućnosti da na dnevnom obnavljaju dozvolu za kretanje.

Kao alternativa je potrebno omogućiti zaposlenom koji radi u vreme policijskog časa da mu posebna radna dozvola bude poslata na mobilni telefon tako da je validna u slučaju kontrole.

#16 ZAMRZNUTI TARIFNIKE BANKARSKIH PROIZVODA I USLUGA

Nadležnost: Ministarstvo finansija, Narodna banka Srbije

Zamrznuti kamatne stope i bankarske usluge na nivou pre vanrednog stanja minimum 90 dana nakon ukidanja vanrednog stanja. Kako ne bi došlo do podizanja istih, iz razloga što će biti veliki broj zahteva za kredite i garancije građana i privrede nakon vanrednog stanja, a banke bi mogle ukoliko potraje vanredno stanje iz straha za likvidnost da poskupe svoje usluge i proizvode, čime bi klijenti duplo bili pogođeni s jedne strane padom profita s druge strane skupim bankarskim proizvodima.

17 EKONOMSKIM MERAMA PODRŠKE OBUHVATITI JAVNA PREUZEĆA KOJA SE FINANSIRAJU NA TRŽIŠTU

Nadležnost: Ministarstvo finansija

Ekonomskim merama podrške bi trebalo da se obuhvate i javna preduzeća koja posluju u oblasti saobraćaja i staničnih usluga, a koja se isključivo finansiraju na tržištu (kao i privatna preduzeća). Predlažemo da pomoć za ova preduzeća bi trebala da bude ista kao i za preduzeća koja nisu u javnom vlasništvu.

#18 NADOKNADITI DEO GUBITAKA NAJUGROŽENIJIM FIRMAMA U OBLASTI SAOBRAĆAJA

Nadležnost: Ministarstvo finansija

Predlog je da se prevoznicima kojima je opao promet za više od 50% u odnosu na prosečan mesečni prihod u protekloj 2019. godini, a koji nisu otpustili više od 10% zaposlenih u periodu posle 15. marta nadoknadi deo gubitaka u visini od 40% iznosa ostvarenog mesečnog prihoda u istom mesecu prošle godine.

#19 UVESTI OSLOBAĐANJE POREZA I DOPRINOSA ZA NAJUGROŽENIJE SEKTORE

Nadležnost: Ministarstvo finansija

Predlažemo oslobađanje od obaveze plaćanja poreza i doprinosa na zarade zaposlenih u najugroženijim sektorima (transport, turizam, građevina) za period od 3 meseca (počevši od marta 2020), odnosno u periodu trajanja vanrednog stanja.

#20 OSLOBOĐENJE OD PLAĆANJA REPUBLIČKIH I LOKALNIH TAKSI I PARAFISKALNIH NAMETA

Nadležnost: Ministarstvo finansija, jedinice lokalnih samouprava

Predlog je da se najugroženiji sektori (transport, turizam, građevina) ne podležu obavezama plaćanja taksi i parafiskalnih nameta na republičkom i lokalnom nivou u periodu trajanja vanrednog stanja u Republici Srbiji.